INFORMATIENOTITIE

AAN	De leden van de Gemeenteraad
VAN	College van Burgemeester en Wethouders
ONDERWERP	Septembercirculaire 2025
DATUM	14 oktober 2025
BIJLAGE	-
REGISTRATIENUMMER	GZDGCB2208665/2208702

Op 16 oktober en 6 november aanstaande behandelt de gemeenteraad de Najaarsrapportage 2025 en de Begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029. De begroting is opgesteld met de gegevens uit de meicirculaire 2025. Dat is gebruikelijk, de septembercirculaire wordt door het Rijk op een te laat moment gepubliceerd om te kunnen worden verwerkt in de begroting. De septembercirculaire 2025 bevat wel informatie die bij de behandeling van de begroting en de najaarsrapportage nuttig kan zijn. Daarom is het eveneens gebruikelijk dat het college uw raad op hoofdlijnen informeert wat er in de septembercirculaire 2025 staat.

Met de informatie uit deze notitie heeft u als raad de meest actuele informatie, zodat u een goede afweging kunt maken bij de behandeling. De informatienotitie is geen formeel besluit over de verwerking van de septembercirculaire. De formele verwerking vindt plaats in het eerste volgende planning & controldocument dat we u aanbieden.

1. Wat leest u in deze informatienotitie?

In deze informatienotitie:

- Leggen we kort uit wat de septembercirculaire 2025 omvat;
- Geven we aan wat het effect is op onze financiële positie;
- Gaan we dieper in op de inhoud van de septembercirculaire;

2. Waarover gaat de septembercirculaire 2025?

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron op de gemeentelijke begroting. Meestal ontvangt de gemeente drie circulaires per jaar: de meicirculaire met daarin de vertaling van de Voorjaarsnota, de septembercirculaire met een vertaling van de Miljoenennota en de decembercirculaire die het uitkeringsjaar zoveel mogelijk afsluit. Deze informatienotitie beschrijft de effecten van de septembercirculaire 2025 die op Prinsjesdag is verschenen.

3. Samenvattend: effect op de financiële positie van Culemborg

In tabel 1 ziet u het financiële effect van de septembercirculaire 2025 op het financieel perspectief dat we u in de begroting 2026-2029 en de najaarsrapportage 2025 hebben gepresenteerd.

Tabel 1: najaarsrapportage 2025/begroting 2026-2029 en uitkomst septembercirculaire 2025

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
Najaarsrapportage 2025	66				
Begroting 2026 - 2029		0	1.637	1.431	2.590
Effect septembercirculaire 2025	1.428	-22	-116	-183	-245
Begrotingssaldo na de septembercirculaire 2025	**1.494**	**-22**	**1.521**	**1.248**	**2.345**

Positief effect 2025, negatief effect vanaf 2026

In tabel 1 is te zien dat het effect van de septembercirculaire in 2025 positief is. Daarbij passen twee kanttekeningen:

- Het positieve effect wordt voor een groot deel veroorzaakt door compensatie van gemeentelijke tekorten op jeugd uit de afgelopen twee jaar (ook bekend als 'toezegging van premier Schoof', zie verderop in deze informatienotitie).
- De septembercirculaire is een doorvertaling van de Miljoenennota. Vanwege de verkiezingen is het nog niet duidelijk wanneer de Tweede Kamer de rijksbegrotingen vaststelt en of dit voor het begin van het begrotingsjaar 2026 zal zijn. Dat maakt de hardheid van de ramingen uit deze circulaire enigszins onzeker.

Voor de jaren 2026 en verder is het effect van deze circulaire negatief. Voor 2026 leidt dat tot een tekort van € 22.000. We zullen de raad in het eerstvolgende planning & controldocument – waarin deze circulaire verwerkt wordt in het saldo – voorstellen om dit tekort te dekken uit het restant van de ravijnreserve. Voor 2027 - 2029 blijft het perspectief positief.

4. Toelichting op de inhoud van deze circulaire

De belangrijkste onderwerp uit de septembercirculaire 2025 zijn:

- De accressen
- Compensatie tekorten jeugd 2023 en 2024
- Voorschot Btw-compensatiefonds

In tabel 1 heeft u het effect van de septembercirculaire op het financieel perspectief kunnen zien. In onderstaande tabel 2 staat een nadere specificatie van de septembercirculaire 2025.

Tabel 2 specificatie septembercirculaire 2025

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
Accressen		-141	-189	-233	-284
Hoeveelheidsverschillen	261	119	73	50	39
Compensatie tekorten jeugd 2023 en 2024	1.067				
Vervroegde Tweede Kamerverkiezingen	100				
Effect op het begrotingssaldo	**1.428**	**-22**	**-116**	**-183**	**-245**
Plafond btw-compensatie	661				
Geoormerkte middelen en taakmutaties	153	1.125	151	76	73
Toename algemene uitkering	2.242	1.103	**35**	**-107**	**-171**

Accressen

Het gemeentefonds volgt meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product (bbp). De indexatie is gesplitst in een volume- en een nominaal deel. Het volumedeel is ter compensatie van bevolkingstoename en het nominale deel is ter compensatie van loon- en prijsstijgingen. In tabel 3 wordt de ontwikkeling van het volume- en nominaal accres weergegeven ten opzichte van de meicirculaire 2025.

Tabel 3 volume- en nominaal accres

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
Volume-accres			-47	-93	-142
Nominaal accres		-141	-142	-140	-142
Totaal		-141	**-189**	**-233**	**-284**

Volume-accres
Het volume-accres wordt vanaf 2024 gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp. In de septembercirculaire is een nieuwe raming voor het accres 2026 en verder opgenomen. Deze raming is gebaseerd op de actuele raming van de ontwikkeling van het bbp door het Centraal Planbureau. Voor de jaren 2026 tot en met 2030 is de raming van het volume deel neerwaarts bijgesteld.

Nominaal accres
In de septembercirculaire 2025 is het nominaal accres geactualiseerd voor de macro-economische cijfers van het Centraal Economisch Plan (MEV 2026). De indexatie voor loon- en prijsontwikkeling is gebaseerd op de prijs bruto binnenlands product (pbbp).

Hoeveelheidsverschillen en uitkeringsfactor

De algemene uitkering is gebaseerd op een groot aantal maatstaven. Bij veel van die maatstaven is de gemeente afhankelijk van informatie van het ministerie van BZK. In mei waren een aantal maatstaven met peildatum 1 januari 2025 nog niet definitief vastgesteld en werd er gerekend met een inschatting van het ministerie van BZK. Bij de septembercirculaire zijn een aantal maatstaven definitief vastgesteld. De meeste maatstaven zijn in de septembercirculaire positiever uitgevallen.

Compensatie tekorten jeugd 2023 en 2024

In het voorjaar hebben VNG en kabinet op basis van de bevindingen van de commissie Van Ark afspraken gemaakt over de verdeling van verwachte tekorten voor jeugdzorg voor de komende jaren. Toen waren nog geen sluitende afspraken gemaakt over compensatie van de tekorten die gemeenten in 2023 en 2024 hadden op de jeugdzorg.

Conform de toezegging van premier Schoof dit voorjaar, is er in de Miljoenennota alsnog geld hiervoor vrijgemaakt. Gemeenten ontvangen in totaal € 728 miljoen van het Rijk, het Culemborgse deel bedraagt € 1.067.000. De tekorten op de uitgaven van jeugd in 2023 en 2024 zijn indertijd in onze jaarrekeningen ten laste van de algemene middelen gekomen. Daarom zullen we bij de verwerking van deze circulaire de raad voorstellen wordt om deze compensatie ook te laten terugvloeien naar de algemene middelen.

Vervroegde verkiezingen Tweede kamer

Er is een eenmalige bedrag van € 60 miljoen beschikbaar gesteld voor het organiseren van de vervroegde Tweede Kamerverkiezing op 29 oktober. Het Culemborgse deel is € 100.000. In de najaarsrapportage 2025 is hiervoor een bedrag van € 141.000 opgenomen in programma Bestuur en Ondersteuning. Het bedrag dat we in de septembercirculaire ontvangen kan daarom naar de algemene middelen terugvloeien.

Plafonds Btw-Compensatie Fonds (BCF)

Het Btw-compensatiefonds (BCF) heeft een plafond. In 2025 bedraagt het BCF-plafond voor alle gemeenten € 4,5 miljard. Als de gezamenlijke declaraties onder dit plafond blijven, wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding volgt een uitname. Jaarlijks wordt bij de septembercirculaire een voorschot verstrekt op de verwachte onderschrijding van dat kalenderjaar. In deze septembercirculaire bedraagt het voorschot voor het jaar 2025 € 428 miljoen, het Culemborgse deel daarvan is € 661.000. Bij het opstellen van de begroting 2025 is er geanticipeerd op een verwachte teruggave vanuit het BTW-compensatiefonds. Er staat in de begroting 2025 een verwachte inkomstenpost van € 850.000 voor dit onderdeel. Deze € 661.000 wordt in minder gebracht op deze post. Dat betekent dat deze teruggave geen invloed heeft op het begrotingssaldo, omdat deze reeds verwerkt is. De definitieve afrekening over het jaar 2025 volgt in de meicirculaire 2026.

Geoormerkte middelen en taakmutaties

Taakmutaties in de algemene uitkering zijn wijzigingen in een taak waar een bedrag aan hangt, dit kan zowel positief als negatief zijn. In tabel 4 staan de taakmutaties uit de septembercirculaire 2025. Voor het uitvoeren van de taak is niet altijd (meer) budget nodig. Bij de verwerking van de septembercirculaire 2025 in de voorjaarsrapportage 2026 zal worden uitgezocht of er aanvullend budget nodig is voor deze onderwerpen.

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
Taakmutaties:					
Rijksvaccinatieprogramma	4				
Wet integrale suïcidepreventie		15	16	16	16
Loon- en prijsbijstelling middelen op de AP jeugdhulp		35	29	29	29
Toezicht gastouderopvang		2	3	3	3
Implementatie Participatiewet	46	21	4	2	2
Geoormerkte middelen:					
Participatie	63	64	69	-3	-3
Versterking omgevingsveiligheidsdiensten	3	4	4	3	
Register externe veiligheidsrisico's	2	2			
Spreidingswet	35				
Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)		956			
Overheidsbrede Dienstverlening		26	26	26	26
Totaal	**153**	**1.125**	**151**	**76**	**73**

Hieronder volgt een toelichting op de taakmutaties en geoormerkte middelen groten dan € 10.000.

Wet integrale suïcidepreventie
Op 1 januari 2026 treedt de Wet integrale suïcidepreventie in werking. Gemeenten worden op grond van deze wet geacht suïcidepreventie in hun gezondheidsbeleid op te nemen en uit te voeren. Vanaf 2026 ontvangen we hiervoor structurele middelen.

Loon- en prijsbijstelling middelen op de Aanvullende Post jeugdhulp
Dit betreft op de Aanvullende Post gereserveerde middelen voor loon- en prijsbijstelling die samenhangen met de voor Jeugdzorg gereserveerde middelen uit het Coalitieakkoord Rutte IV. Nu worden de middelen voor de jaren 2026 en verder overgeheveld vanuit de begroting van het ministerie naar de algemene uitkering. Voor Culemborg bedraagt het een bedrag van € 35.000 in 2026 en € 29.000 in de jaren erna.

Implementatie Participatiewet in balans
Het wetsvoorstel Participatiewet in Balans is een initiatief om de Participatiewet te vereenvoudigen en te verbeteren, met name door meer maatwerk, versoepeling van regels en een menselijkere aanpak.

Participatie
In de periode 2025-2027 is er in totaal € 110 miljoen euro beschikbaar gesteld om de werking van loonkostensubsidie (LKS) bij beschut werk te verbeteren. Voor werknemers met een indicatie beschut werk zal een vaste vergoeding voor gemiste loonkosten worden ingevoerd. Deze maatregel vraagt een wetswijziging die naar verwachting pas in 2028 in werking zal treden. Tot het moment dat de wetswijziging is gerealiseerd worden extra middelen toegevoegd aan integratie-uitkering participatie. Voor Culemborg betreft dit een bedrag tussen de € 63.000 - € 69.000 per jaar in de periode tot en met 2027.

Spreidingswet
Vanuit de Spreidingswet hebben gemeenten een nieuwe taak gekregen in het zoeken naar opvangplekken. In de septembercirculaire 2025 is hiervoor een bedrag opgenomen. Het Culemborgse deel bedraagt € 35.000.

Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)
De decentralisatie-uitkering CDOKE vervangt de Specifieke Uitkering CDOKE. In de begroting 2026 hebben we al rekening gehouden met de ontvangst van CDOKE-middelen, het betreft nu een omzetting van een subsidie naar een decentralisatie-uitkering. In 2026 wordt een totaalbedrag van € 666 miljoen beschikbaar gesteld aan gemeenten om uitvoering te kunnen geven aan hun taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid. De middelen zijn ook beschikbaar voor de periode 2027 t/m 2030, maar de uitkeringsvorm na 2026 is nog niet bepaald. Het bedrag dat Culemborg in 2026 ontvangt is € 956.000.

Overheidsbrede Dienstverlening
De Specifieke Uitkering Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) wordt vanaf 2026 omgezet naar de decentrale-uitkering Overheidsbrede Dienstverlening. Via deze decentrale-uitkering worden gemeenten gefaciliteerd om laagdrempelige en empathische ondersteuning te bieden bij regelzaken met de digitale overheid en om hun regierol in het lokale netwerk in te vullen. Hiervoor is vanaf 2026 een structureel bedrag beschikbaar. Voor Culemborg is dit een structureel bedrag van € 26.000.